

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Сачаво Андрій Григорович – кандидат юридичних наук, начальник спеціального миротворчого центру КНУВС, підполковник міліції

Акімов Михайло Олександрович – начальник відділення контролю відділу організаційно-аналітичної роботи та контролю КНУВС, капітан міліції

ПІДГОТОВКА ПЕРСОНАЛУ ДО МІЖНАРОДНИХ МИРОТВОРЧИХ МІСІЙ (З ДОСВІДУ КОРПУСУ КАРАБІНЕРІВ ІТАЛІЇ)

Розкрито певні аспекти організації навчання командних кадрів міжнародних миротворчих (стабілізаційних) підрозділів у спеціалізованому тренувальному центрі Корпусу карабінерів Італії.

This article is concerning on several aspects of IPU / SPU commanders training process in specialized training center of the Italian Carabinieri Corps.

Начаток третього тисячоліття позначився ескалацією міжнаціональних та міжконфесійних конфліктів у світі. Не становить виняток й Африка, передусім Східна. Загострення ситуації в Еритреї, Ефіопії, Сомалі та Судані зумовило (хоч і з деяким запізненням) відповідну реакцію світової спільноти. Збільшення масштабів миротворчої діяльності та надання гуманітарної допомоги викликало необхідність у спеціалізованих навчальних закладах (центрах) з навчання персоналу для спеціальних підрозділів з підтримки (встановлення) стабільності. Згідно з Планом дій з розширення здатності, до операцій з підтримки стабільності, затвердженого рішенням самміту голів країн G-8 ("великої вісімки"), навесні 2005 році був започаткований проект щодо створення такого центру в Італії. Фінансування цього проекту здійснюється за рахунок коштів країн "великої вісімки" (здебільшого США).

Перед Центром підвищення кваліфікації стабілізаційних підрозділів поліції Корпусу Карабінерів Італії (Center of Excellence for Stability Police Units, надалі – CoESPU) поставлено такі завдання:

підготовка кадрів для комплектування командних посад стабілізаційних (миротворчих) підрозділів, що призначені для виконання завдань згідно з мандатом ООН в ускладнених умовах (спеціалізація – країни Африки);

перепідготовка та підвищення кваліфікації (обмін досвідом) командирів стабілізаційних (миротворчих) підрозділів, які несуть службу в різних регіонах планети;

підготовка педагогічних (інструкторських) кадрів для тренувальних центрів з навчання персоналу миротворчих (стабілізаційних) підрозділів іноземних держав;

здійснення прикладних наукових досліджень загальних засад проведення миротворчих (стабілізаційних) операцій, а також проблем організації діяльності спеціальних миротворчих підрозділів.

З метою проходження курсу навчання, а також для обміну досвідом у сфері підготовки кадрів для миротворчих підрозділів, представники Київського національного університету внутрішніх справ – підполковник міліції А.Г. Сачово та капітан міліції М.О. Акімов – у складі групи МВС України, до якої входило 14 осіб, у березні – квітні поточного року перебували у службовому відрядженні в CoESPU.

Зазначений центр дислокований у м. Віченца (північна Італія, близько 60 км від Венеції), у казармах імені генерала Кінотто (колишня школа молодшого начальницького складу Корпусу Карабінерів Італії). Навчання поділено на два рівні: *вищий* – підготовка командирів стабілізаційних (миротворчих) підрозділів поліції (ротного рівня); *середній* – підготовка командирів взводів стабілізаційних (миротворчих) підрозділів.

Робочі мови CoESPU – англійська та французька (на поточному курсі – лише англійська). За час існування CoESPU здійснено (відповідно за рівнями) п'ять та шість випусків слухачів з більш ніж десяти країн світу. До занять на поточних курсах залучались представники Індії, Йорданії, Камеруну, Кенії, Нігерії, Сенегалу, Сербії та України (загалом 104 особи, у тому числі 8 жінок).

Для кращого засвоєння матеріалу, а також встановлення та розвитку тісних неформальних зв'язків між працівниками правоохоронних органів різних країн світу, слухачів середнього рівня (77 осіб) було поділено на чотири навчальні групи змішаного складу; зі слухачів вищого рівня (27 осіб) сформована одна група.

Програма навчального курсу передбачала проведення занять з 8.30 до 17.00 (з перервою на обід) протягом чотирьох (вищий рівень) та шести (середній рівень) тижнів відповідно. Комплекс навчальних дисциплін та спеціальних курсів, що викладалися у CoESPU, можна умовно поділити на два блоки:

1) теоретичний: міжнародне право; міжнародне гуманітарне право; правове регулювання миротворчої діяльності; тактична док-

трина миротворчих операцій; геополітичний аналіз у миротворчих операціях; політичне супроводження миротворчих операцій; територіально-культурні особливості країн світу; управління конфліктом і переговорний процес; технології спілкування з мас-медіа та проведення брифінгів; психологія натовпу; особливості відповідальності миротворчого персоналу;

2) прикладний: припинення масових заворушень; безпека виборчого процесу; основи прикордонного контролю; основи боротьби з організованою злочинністю і тероризмом; основи поводження із затриманими та діяльність установ тимчасового позбавлення волі; вогнева підготовка; спеціальна фізична підготовка; протипожежна підготовка; автомобільна підготовка; медична підготовка.

Центр повністю забезпечує потреби в організації навчання, проживання, побуту й забезпечення перемінного та постійного складу. Відтак, теоретичні та (частково) практичні дисципліни викладалися безпосередньо у CoESPU (заняття із спеціальної фізичної підготовки – у розташованому поруч спорткомплексі центру). Відпрацювання деяких вправ, що потребують значного простору та умов, наближених до реальних (припинення масових заворушень, автомобільна підготовка, протипожежна підготовка), здійснювалося на полігоні Лонгаро (близько 12 км на північний схід від Віченци), до якого навчальні групи організовано доставляли автотранспортом CoESPU.

Викладацький склад – старші офіцери Корпусу Карабінерів Італії, які мають дві-три вищі освіти (деякі – доктори філософії з різних галузей науки) та значний досвід практичної діяльності на посадах командного складу, у тому числі в миротворчих місіях. До забезпечення лекційних і до проведення практичних занять залучаються найбільш кваліфіковані інструктори з числа молодшого начальницького складу. Для організації лекцій із спеціальних курсів теоретичного блоку запрошуються провідні фахівці відповідного профілю кращих університетів країни, Міністерства оборони Італії, Департаменту миротворчих операцій ООН, Армії США та розташованого на базі CoESPU штабу Європейської жандармерії. Після завершення кожного курсу проводиться анкетування слухачів щодо рівня та якості викладання кожної навчальної дисципліни, роботи викладачів, умов проживання, побуту, харчування. Окремо пропонується висловити власні думки щодо напрямів покращення навчання. За результатами вивчення результатів анкетування випускників попереднього курсу програма навчання і викладацький склад частково змінюються з кожним заїздом.

Навчальна програма має здебільшого практичний характер. Значна увага приділяється методичному й технічному забезпеченню занять. Кожен слухач забезпечувався комплектом матеріалів (книжкими, канцелярським приладдям), польовим та спортивним форменням одягом і взуттям, а також спеціальними засобами та спорядженням для припинення масових заворушень.

Для пошуку та обробки необхідної інформації у розпорядження перемінного складу були надані переносні комп'ютери (ноутбуки) – по одному на групу, а також вільний доступ до всесвітньої мережі Internet, а за необхідності підготовки та розмноження певних матеріалів – і до оргтехніки (ксероксів, сканерів).

Навчальний процес побудований за принципом “навчаючись, навчай інших”. Викладачі, не обмежуючись рамками лекційного матеріалу, запрошують слухачів до активної полеміки, у режимі дискусії обмінюються досвідом практичної роботи та миротворчої діяльності. З-поміж слухачів формувалися робочі групи для підготовки презентацій з деяких теоретичних та практичних дисциплін. З метою ознайомлення з територіальними та культурними особливостями країн-учасниць навчання персонал CoESPU та кожен контингент (окремо за рівнями) проводив презентації власної країни та властивих лише своїй державі тактичних, технічних і психологічних засад припинення масових заворушень.

Для поглибленого ознайомлення з деякими аспектами функціонування стабілізаційних підрозділів поліції слухачам поточних курсів було організовано:

екскурсію до м. Горіція (близько 300 км на північний схід від Віченци, поблизу італійсько-словенського кордону) у розташування 13-го полку “Венето Фріулі Геулія” Корпусу Карабінерів Італії, що спеціалізується на миротворчій діяльності. Підрозділи полку постійно несуть службу в міжнародних місіях, де представлена Італія, та охороняють дипломатичні установи в державах з нестабільною політичною ситуацією;

презентацію-огляд з досвіду міжнародної миротворчої стабілізаційної місії Африканського Союзу в Судані (провінція Дарфур).

За підсумками навчання проведено підсумкові іспити й (за участю офіцерів Департаменту миротворчих операцій ООН, Армії США і штабу Європейської жандармерії) тестування з відбору кандидатів до складу цивільної поліції ООН (англійська мова, вогнева підготовка, автомобільна підготовка). Усі представники української делегації успішно склали зазначені тести та іспити, про що отримали відповідні сертифікати. Після закінчення навчання кожен слухач отримав комплект матеріалів з дисциплін, що викладалися протягом курсу (дві книжки та CD), для використання їх при підготовці миротворчого персоналу у своїй країні.

Під час візиту, з метою налагодження контактів та взаємодії з питань організації навчального процесу з підготовки кадрів для миротворчих місій, було проведено зустрічі з директором CoESPU генерал-майором Корпусу Карабінерів Італії Еміліо Боргіні та його заступником полковником армії США Марком Освальдом. Керівництво CoESPU висловило зацікавленість діяльністю спеціального миротворчого центру Київського національного університету внутрішніх справ, виявило бажання відвідати університет з метою налагодження співробітництва, ознайомлення з його навчальною базою та науковим потенціалом.

Усі отримані навчальні матеріали та література передані до спеціального миротворчого центру КНУВС для перекладу, узагальнення та підготовки пропозицій щодо їх використання у навчальному процесі.